

TER BESLISSING

Aan
de minister

Generale Thesaurie
Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

nota

Onderzoeksrapport Waarschuwen bij beleggen

Datum
14 februari 2025

Notanummer
2024-0000542985

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Rapport

Aanleiding

Onderzoeksbureau Centerdata heeft op ons verzoek onderzoek gedaan of een andere waarschuwingstekst bij laag-risico beleggingsproducten doelgerichter kan zijn om mensen met voldoende spaarbuffer niet af te schrikken om te gaan beleggen, maar mensen met onvoldoende spaargeld wel ervan weerhoudt. Hierbij leggen we u een concept-Kamerbrief voor, waarmee u de Kamer kunt informeren over het onderzoeksrapport.

Beslispunten

1. Indien u instemt met de inhoud van de Kamerbrief, graag uw akkoord op verzending en het verzoek de brief te ondertekenen (**bijlage 1**).
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- In 2022 is besloten tot onderzoek naar waarschuwingen bij laag-risico beleggingsproducten, in samenwerking met de brancheverenigingen van de banken (NVB) en vermogensbeheerders (DUFAS). Dit onderzoek is een van de initiatieven van het Actieplan Consumentenkeuzes.¹
- Het onderzoek geeft inzichten in de effecten van waarschuwingen bij beleggen. Marktpartijen zien dat verplichte waarschuwingen een drempel kunnen vormen voor consumenten om te starten met beleggen, terwijl zij voldoende spaarbuffer hebben om een deel van hun vermogen in laagrisicoproducten te investeren. De hypothese was dat meer gedifferentieerde waarschuwingen kunnen bijdragen aan doelgerichtere consumentenbescherming waarbij de juiste doelgroepen wel/niet ontmoedigd worden om te beleggen.
- De resultaten van het onderzoek geven geen overtuigend bewijs dat de nieuw ontwikkelde waarschuwingstekst effectiever is dan de huidige waarschuwing. Wel is er een patroon zichtbaar: de nieuwe waarschuwing schrikt consumenten voor wie beleggen onverstandig is omdat zij onvoldoende financiële buffers

¹ Het Actieplan Consumentenkeuzes is een initiatief van het ministerie dat in 2019 is gestart, met als doel om samen met financiële marktpartijen en de gedragswetenschap initiatieven te ontplooiën om consumenten te helpen bij het maken van gezonde financiële keuzes, door toepassing van gedragsinzichten in de (online) keuze-omgeving.

hebben meer af dan consumenten voor wie beleggen mogelijk wel verstandig is.

- In de brief schrijft u dat deze resultaten aanknopingspunten bieden voor beleggingsondernemingen om via vervolgsperimenten meer praktijkinzichten te vergaren. Bijvoorbeeld door meer variabelen te betrekken of de effecten over langere termijn te onderzoeken. Wij hebben gesproken met de NVB, DUFAS en Saxo Bank – die het veldexperiment van Centerdata heeft gefaciliteerd – en de leden van beide brancheverenigingen hiertoe bereid gevonden. In de brief roept u hen op om deze handschoenen op te pakken. De inhoud van de brief is met de AFM afgestemd en de desbetreffende passage over de oproep aan de sector is voorgelegd aan de koepelorganisaties.

Toelichting

- Waarschuwingen zijn een van de instrumenten om consumenten te beschermen bij financiële dienstverlening. De waarschuwing bij beleggingsproducten volgt uit Europese regelgeving die voorschrijft dat beleggingsondernemingen duidelijke en niet-misleidende informatie moeten verstrekken. De AFM houdt hierop toezicht. Centerdata ziet in de praktijk dat veel marktpartijen niet-gedifferentieerde, vergelijkbare waarschuwingsteksten hanteren (*'beleggen kent risico's, u kunt (een deel van) uw inleg verliezen'*).
- Eerder onderzoek van de AFM laat zien dat bijna de helft van de Nederlandse huishoudens voldoende spaarbuffer heeft om een deel hiervan te beleggen, maar dit niet doet. Als deze consumenten wel zouden beleggen, kan dit private spaarkapitaal bijdragen aan verdieping van de Europese kapitaalmarkten. Tegelijkertijd ziet de AFM dat zo'n 15 procent van de Nederlanders belegt terwijl zij weinig spaargeld hebben. Het onderzoek van Centerdata was erop gericht om met een andere waarschuwingstekst consumenten met onvoldoende spaargeld effectiever af te schrikken, maar consumenten met voldoende spaargeld voor wie beleggen verstandig kan zijn, niet af te schrikken.
- Centerdata heeft zowel literatuuronderzoek als een lab- en veldexperiment uitgevoerd. Daarbij is een nieuwe waarschuwing ontwikkeld die wijst op het belang van een spaarbuffer en handelingsperspectief biedt: *"De waarde van uw belegging kan schommelen. Beleg voor minimaal 5 jaar en houd spaargeld achter de hand. Zo voorkomt u dat u moet verkopen met verlies."* De resultaten laten zien dat consumenten met een hogere spaarbuffer meer intenties toonden om te starten met beleggen. Het bleek echter ook dat de nieuwe waarschuwing maar beperkt effectief is en dat er meer onderzoek nodig is om te verkennen of andere waarschuwingsteksten en/of aanpassing van andere variabelen tot meer significante resultaten kan leiden.

Communicatie

Geen aanvullende communicatie.

Politiek/bestuurlijke context

- Het pakket retail-beleggen waarover momenteel tussen de Raad en het Europees Parlement wordt onderhandeld, bevat voorstellen voor strengere, gestandaardiseerde waarschuwingen voor risicovolle producten. Dit is in lijn met de notie van meer gedifferentieerde waarschuwingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.